

PANOSVÄYLÄ 1/04

PanosVayla1-2004, 4.5.2004

Jaoston uutisia

Uusi johtokunta. Panosautomaatiojaosto on saanut uuden johtokunnan. Vaihtuvuus oli tällä kertaa erityisen suuri, johtuen johtosäännössä olevasta määräyksestä, jonka mukaan sama henkilö ei voi yhtäjaksoisesti olla jaoston johtokunnassa kuin kolme vuotta kerrallaan. Vaihtovuorossa oli tästä syystä viisi vuoden 2003 johtokunnan jäsentä.

Uusi johtokunta kiittää aikaisemman johtokunnan jäseniä edellisinä vuosina tehdystä hyvästä työstä ja pyrkii kaikin tavoin täyttämään ne saappaat, jotka vanha johtokunta on heille jättänyt. Uusi johtokunta on aloittanut toimintansa ja esittäytyy myöhemmin tässä julkaisussa.

Jaoston verkkosivut. Jaoston verkkosivuja on päivitetty ja jonkin verran uudistettu. Verkkosivuilta löytyy informaatiota mm. jaoston toiminnasta ja johtokunnan jäsenistä.

Sivustoilla on otettu käyttöön suljettu ympäristö, jonne pääsee kirjautumaan SAS:n jäsennumeron ja sitä vastaavan salasanan avulla. Suljetulle puolelle tullaan sijoittamaan jatkossa johtokunnan ja jäsenkokousten pöytäkirjat yms. dokumentit, joiden ei haluta näkyvän tietoturvasyistä muille kuin jaoston jäsenille.

Sivustoa pyritään kehittämään jatkossa siten, että se palvelee mahdollisimman hyvin jaoston jäsenistöä. Jaoston jäsenistön mielipiteet otetaan erittäin mielellään huomioon sivustoa kehitettäessä. Ehdotukset ja vinkit esimerkiksi panosautomaatioon liittyvistä linkeistä ja artikkeleista sekä yleensä sivuston sisältöön liittyvistä asioista ottaa vastaan jaoston sihteeri Outi Laitinen (outi.laitinen@tut.fi).

Kevään teemapäivä 25.5.2004. Jaoston perinteinen kevään teemapäivä järjestetään tänä vuonna Oy Hartwall Ab:n tiloissa Lahdessa. Tilaisuus alkaa klo 11:00 ja kestää n. 4 tuntia. Tapahtuman ohjelmasta on kerrottu enemmän myöhemmin tässä julkaisussa.

Tapahtuma on loistava tilaisuus tavata muita panosautomaation ammattilaisia! Tilaisuus on aiempien vuosien tapaan jäsenistölle ilmainen. Ilmoittautuminen on kuitenkin tarpeen käytännönjärjestelyiden vuoksi. Ilmoittautumiset ottaa vastaan jaos-

ton sihteeri Outi Laitinen (sposti outi.laitinen@tut.fi, puhelin (03) 3115 3555). **Ilmoittautumiset pyydetään 19.5.2004 mennessä.**

Heurekan ”Helppoa elämää - automaatio palveluksessamme” -näyttely. Heurekassa on avattu uusi mielenkiintoinen automaatiota käsittelevä näyttely. Panosautomaatiojaosto on ollut järjestelyissä mukana toimittamalla panosautomaatiota käsittelevä osan lähinnä peruskoulun opettajille suunnatusta oheismateriaalista. Oheismateriaali on Suomen automaatioseuran sivuilla osoitteessa:

<http://www.automatioseura.fi/index/linkit.php?id=508&siivu=press>

Syksyn teemapäivän satoa

Vuoden 2003 jäsenkokous järjestettiin 26.11.2003 Oy Forcit Ab:n tiloissa Hangossa. Kokouksen yhteydessä järjestetyn teemapäivässä kuulumme paljon mielenkiintoisia esityksiä panosautomaatioon liittyen. Tilaisuuden teema oli koottu Batch Tracking -aiheen ympärille.

Esiintymässä olivat Mika Patjas ja Henrik Tarvainen Forcit Oy:stä, Seppo Hakonen ja Joni Rakkolainen ABB:lta, Jari Hämäläinen ja Teemu Tommila VTT:lta sekä Mirja Tolppanen Orion Pharma Oy:stä. Mielenkiintoisten esitysten lisäksi pääsimme tutustumaan myös Forcit:n dispersiotuotantolaitokseen. Alle on kerätty muutamista esityksistä koosteet.

Oy Forcit Ab:n dispersiotehdas ja ABB:n Industrial^{IT} -automaatiojärjestelmä. *Mika Patjas ja Henrik Tarvainen* (Oy Forcit Ab) esittelivät Oy Forcit Ab:n toimintaa ja tarkemmin yhtiön dispersiotuotantoa. Oy FORCIT Ab on perustettu Hankoon vuonna 1893, jolloin sen tuotantoon kuuluivat räjähdysaineet. Vuonna 1967 tehtaan tuotanto laajeni maali- ja liimateollisuuden sideaineina käytettäviin polymeeridispersioihin, jotka myydään suoraan niitä käyttäville tehtaille. Dispersiotuotteet lähtevät asiakkaille säiliöautoissa, konteissa ja tynnyreissä. Suurin osa tuotannosta menee vientiin.

PANOSVÄYLÄ 1/04

PanosVayla1-2004, 4.5.2004

Seppo Hakonen ja Joni Rakkolainen (ABB) esittelivät dispersiotehtaan uuden linjan automaatiota. Uusi linja valmistui runsas vuosi sitten. Kokemukset automaation osalta ovat olleet tuotantopäällikkö Mika Patjaksen mukaan kaikilta osin hyvin myönteisiä. Ajojen valvonta on entistä helpompaa, koska automaation ohjelmisto valvoo itse itseään. Myös työvaiheet ovat vähentyneet mm. raaka-ainepumppausten osalta, jotka aikaisemmin on tehty useasti käsityönä.

Oy FORCIT Ab:lle toimitettu Industrial^{IT} – automaatiojärjestelmä edustaa viimeisintä automaatioteknologiaa, jossa mm. Produce^{IT} – eräajo-ohjelmisto on ISA S 88 ja IEC 61512-1 standardien mukainen, monipuolinen ja joustava.

Aiheesta voi lukea lisää Panosautomaatiojaoston kotisivuilla olevasta artikkelista¹. Artikkelin on koostettu alun perin ABB:n asiakaslehdessä 1/2004 julkaistusta artikkelista. Koosteen on Panosväylää varten toteuttanut **Marja-Liisa Parkkinen** (ABB).

ISA-d88.00.04: Production Records for Batch Processes. **Teemu Tommila** (VTT Tuotteet ja tuotanto) oli valmistellut tilaisuutta varten esityksen ISA:n uudesta suunnitteluvaiheesta olevasta panosten jäljittämiseen liittyvästä standardista *Production Records for Batch Processes*. Esitystä ei valitettavasti pidetty johtuen päivän aikataulun ylittymisestä. Panosautomaatiojaoston sivuilta kuitenkin on löydettävissä ja luettavissa Tommilan valmistelema kalvosarja.

ISA-d88.00.04 tavoitteena on tukea tietojen (pitkäaikaista) säilytystä, käsittelyä ja siirtoa. Käyttökohteita tälle standardille löytyy niin yrityksen sisäisestä toiminnasta (kehittäminen, laadun hallinta, materiaalinhallinta, kustannusseuranta) ja asiakkaiden asettamista vaatimuksista kuin myös viranomaisten asettamista vaatimuksista (FDA (part 11), OSHA...).

Standardin mukaan panoksesta on pystyttävä selvittämään mm. kuka on tehnyt mitään, miten hän on sen tehnyt ja milloin. Lisäksi pitää pystyä selvittämään käytetyt materiaalit ja niiden määrät, se-

kä käytetyt laitteet ja niiden kunto. Myös olemassa oleva dokumentaatio ja toteutuksessa mukana olevan henkilöstön pätevyys ovat mielenkiintoisia asioita panoksen kannalta.

Ennakoiva tuotannon hallinta. **Jari Hämäläisen** (VTT Tuotteet ja tuotanto) puheenvuoro käsiteli ennakoivaa tuotannon hallintaa. Tuotannon ennakoivaa helpottavan järjestelmän avulla operattori voi hallita itsenäisesti osaprosessin ja laatia ajosuunnitelman siten, että tehtaan koko tuotantokapasiteetti hyödynnetään tehokkaasti kaikissa tilanteissa. Järjestelmä havainnollistaa tuotannon nykyisen ja tulevan tilan sekä helpottaa työvuorojen yli ulottuvaa suunnittelua.

VTT:n kehittämä OPERCOP-ympäristö mahdollistaa ennakoivan tuotannonhallinnan. Sovellukset perustuvat tuotannon simulointimalliin, jonka avulla käyttäjä voi ”what-if” – analyysillä suunnitella eri toimenpiteiden ajoitukset, asetusravot ja laitteiden väliset kytkennät sekä tarkistaa tehdyn suunnitelman toimivuuden.

OPERCOP -sovelluksia on käytössä Genencor International Oy:ssä ja Kemira Pigments Oy:ssä. Lisää tietoa ennakoivasta tuotannon hallinnasta ja OPERCOPsta löytyy Internetistä osoitteesta:

<http://www.vtt.fi/tuo/62/palvelut.htm>

Uusi johtokunta esittäytyy

Vuosittainen sääntömääräinen jäsenkokous järjestettiin 26.11.2003 **Oy ForcIt Ab**:n tiloissa koko päivän kestäneen seminaarin ja tehdasvierailun yhteydessä. Kokouksessa valittiin jaostolle uusi johtokunta. Uuteen johtokuntaan valittiin seitsemän jäsentä, joista viisi on täysin uusia.

Ensimmäisessä uuden johtokunnan kokouksessa jaettiin sen jäsenille vastuualueita. Tällä tavoin pyritään tehostamaan johtokunnan toimintaa entisestään. Uusi johtokunta vastuualueineen on esitelty seuraavassa listassa:

¹ Artikkelin on ABB:n pyynnöstä sijoitettu sivuston suljetulle puolelle, josta se on vain Suomen automaatioseuran jäsenten luettavissa.

PANOSVÄYLÄ 1/04

PanosVayla1-2004, 4.5.2004

- **Sami Eerikäinen**, Kiilto Oy (jatkaa hallituksessa), *WBF:n yhteyshenkilö*
- **Jari Hämäläinen**, VTT Tuotteet ja tuotanto (uusi)
- **Outi Laitinen**, Tampereen teknillinen yliopisto (uusi), *sihteerin ja julkaisukoordinaattori*
- **Ilkka Lairi**, Siemens Oy (uusi), *sidosryhmäkoordinaattori*
- **Pauli Paloviita**, Kemira Pigments Oy (uusi),
- **Harri Piik**, Honeywell Oy (uusi), *standardointikoordinaattori*
- **Jari Åberg**, Turun Sähkösuunnittelu Oy (jatkaa hallituksessa), *puheenjohtaja (sis. SAS:n yhteyskoordinaattorin tehtävät)*

Vuoden 2003 toimintakertomus sekä vuoden 2004 toimintasuunnitelma ovat luettavissa jaoston verkkosivuilla osoitteessa:

<http://www.automaatioseura.fi/index/toiminta.php?id=1005&sivu=tkts>

Kevään 2004 teemapäivä 25.5.2004

Vuoden 2004 ensimmäinen teemapäivä järjestetään **25.5.2004 klo 11:00 alkaen Oy Hartwall Ab:n tiloissa Lahdessa**. Tilaisuus on jaoston jäsenille ilmainen ja oivallinen tilaisuus tavata muita panosautomaation ammattilaisia. **Älä jätä loistavaa tilaisuutta hyödyntämättä!**

Hartwall Lahti tuotantolaitoksen toimintaan voit etukäteen tutustua Hartwallin kotisivuilla www.hartwall.fi. Hakusanalla "Lahti" löytyy mielenkiintoisia artikkeleita mm. liittyen vuonna 2003 käyttöön otetun tuotantolaitoksen toimintaan.

Käytännönjärjestelyiden helpottamiseksi pyydämme osallistujia **ilmoittautumaan** jaoston sihteerille **Outi Laitiselle 19.5.2004 mennessä** sähköpostilla (outi.laitinen@tut.fi) tai puhelimitse (03 3115 3555).

Oheisessa taulukossa on tilaisuuden alustava ohjelma. Järjestäjät pidättävät oikeuden sisällöllisiin muutoksiin.

11:00	Kokoontuminen Oy Hartwall Ab:n Lahden tehtaalla ja yrityksen esittely / Hartwallin edustaja N.N.
11:30	Lounas
12:15	Oluenvalmistusprosessin esittely "pelolta pulloon" / Hartwallin edustaja N.N.
13:00	Tehtaan automaation esittely / Harri Piik, Honeywell
14:00	Panosprosessin integroitu automaatiokonsepti / Harri Piik, Honeywell
14:45	Tehdaskierros
n. 16:00	Tilaisuus päättyy

Tuotantolaitoksen katuosoite on **Kasaajankatu 13**. Perille löytämistä helpottanee seuraava kartta. Lisää (tarkempia) karttoja löytyy Lahden kaupungin kotisivuilta osoitteesta:

<http://www.map.lahti.fi/internetwebmap/opaskartta.htm>

